

==== Geografie a přírodní podmínky ====

- * celý těsně pod polárním kruhem (kromě kousku ostrova Grímsey)
- * necelých 1000km od Norska i Skotska, FO na půli cesty
- * rybářský průmysl, malá naděje na zemědělství
- * na půli cesty mezi Evropou a Amerikou: strategická role za 2. sv. války a poté za studené války - z ní Islandčané hodně vytěžili!
- * relativně blízko ke grónským břehům; přesto radikálně odlišné klima: golfský proud vs. studený arktický u břehů vých. Grónska; sev. Island přesto znatelně chladnější a sušší klima; ledové kry občas přivezou na sever ledního medvěda - zastřelen dřív než se rozkouká
- * počasí extrémně proměnlivé, extrémní změny během desítek (i jednotek) minut; rozhodujícím faktorem vítr: dobré počasí = slabý vítr (do 10m/s) bez ohledu na oblačnost, srážky a teplotu; teploty na pobřeží celkem stabilní, mezi -5 až +20 stupni; vítr v létě až ke 30m/s (vichřice) a v zimě často kolem 40 a více
- * Středoatlantický hřbet - rozhraní euroasijské a americké zemské desky - Island je jeho výčnělkem nad hladinu oceánu: na denním pořádku zemětřesení a aktivní vulkanická činnost; zdroj geotermální energie: skleníky se zeleninou i tropickým ovocem, vytápění měst, termální koupaliště (otevřená)

- ====
- * hřbet prochází napříč středem ostrova, kde se dělí - slepé rameno končí na jihu u ostrovů Vestmannaeyjar, ostrov Surtsey vznikl v roce 1963; druhé rameno pokračuje na jih přes poloostrov Reykjanes
 - * Geysir - dal jméno všem gejzírům, dnes téměř neaktivní; na jihu sopka Katla pod ledovcem, její výbuch se netrpělivě očekává - nejnebezpečnější aktivní sopka na Islandu, výrazně vážnější než sousední Eyjafjallajökull, která vysopčila v roce 2010 (a nebyť letadlové hysterie, tak si toho nikdo ve stf. Evropě nevšiml)
 - * geotermální oblasti - místa pro elektrárny i termální koupaliště, v kempech často sprchy zdarma, ale také nebezpečí zemětřesení (hlavně jih kolem Selfossu)
 - * desky se vzdalují, země se propadá a doplňuje vyvřelým materiálem (Sněmovní pláně - dlouho nic nedoplnilo); krátery většinou podlouhlé, prasklinové, spíše než klasické kruhové; často se země otevře (popraská) na nečekaných místech (tedy nikoliv jen na 'tradičních místech' - sopkách); sopečná aktivita vyniká spíš frekvencí než objemem (teče to málo, ale pořád!)
 - * soptění často pod velkými ledovci: masové tání ledu, obří záplavy (jökulhlaup) stékají z hor na pobřeží, trhají mosty jako nic, nanášejí rozsáhlé písčité roviny na pobřeží
 - * severozápad / Západní fjordy a Východní fjordy geologicky nejstarší krajina a napohled značně odlišné od zbytku Islandu

- ====
- * vnitrozemí - pusté, neobyvatelné, lávové a kamenité pouště, horské masivy pokryté ledovci, extrémní povětrnostní podmínky (zima, sníh, extrémní větrné a prachové bouře)
 - * osídlení podél pobřeží, kde hory a horské pláně spadají do úzkého pruhu nížin

- * Sněmovní pláň - rozhraní zemských desek = Puklina všech mužů, propad pláň
- * geotermální elektrárna - svádění horské páry z hloubkových vrtů, oddělení páry a využití horké vody k výrobě elektřiny a ohřevu normální vody

====

- * polární liška = jediný původní savec
- * mořští ptáci
- * koně - velká vzácnost, zachovaný starý skandinávský kůň, nevelký vzrůstem (skoro jako poník), umí 5 druhů kroků (místo 3), inteligentní, velký cit na procházení močály a jiným pro lidi neprůchozím terénem, v zimě zůstává venku ve sněhu a bouřích, přísná pravidla (export povolen, ale žádný import, ani návrat)
- * ovce - přes léto volný pohyb, zatoulají se až do vnitrozemí - na podzim tradiční shánění ovcí z hor, třídění, zimu přečkávají na statku

====

Historický přehled

====

- * osídlení zdokumentováno v ságách a knihách Landnámabók a Íslendingabók, pravděpodobně poměrně věrohodné; velké zaujetí v genealogiích dodnes; dodnes základem islandské identity idea nezávislosti: Island'ané jako rebelové, kteří se nepodřídili norské koruně Haralda Krásnovlasého; každý je svým vlastním pánem = Island má 300 tisíc králů (a je to na nich vidět - na Seveřany poněkud nečekaný temperament, vzpurnost, přímočarost (až drzá), tvrdost fyzická i duševní - jen tak něco je nezviklá)
- * geneticky zjištěno více gen. materiálu keltského původu než severského (ženy, otroci?)

====

Současná situace

====

- * dnes asi 320 tisíc obyvatel, z toho přes 200 tisíc na Území hlavního města“” = Reykjavík (120 tis.) + 5 přilehlých měst/předměstí, plynule navazujících jedno na druhé
- * 92% Island'ané, téměř 3% Poláci (prý až 10%?), jinak hodně asijců, hl. thajců (ženy)
- * jediné další trochu větší“ město: Akureyri na severu (17500 ob.); jinak jsou města“ jen malé vesnice s pár stovkami (max. tisíci) obyvatel; zbytek osamocené statky v odstupu stovek až tisíců metrů
- * mezinárodní letiště v Keflavíku na jižním konci poloostrova Reykjanes (asi 50km od Rkv), pův. americká základna

====

Kultura

====

- * marnotratnost (mahagonová futra v paneláku, dovolené v Thajsku, vše nejnovější a nejdražší, kultura superdžípů)

====

- * Jón Einarsson > Ólafur Jónsson Sigríður Jónsdóttir
- * Island'an v'ám nezavolá... !

====

- * prakticky žádné dolnoněm. afixy: be-, er-, ... -he(i)t (= ideál nynorsk)

====

Jazyk

====

====

====

- * preaspirace také ve faerštině, sámštině/laponštině, skotské gaelštině (vliv sever. jazyků?)
- * ztráta znělosti i u sonorních hlásek (jako zpěv > spjef)